

Samenwerking in de waterketen

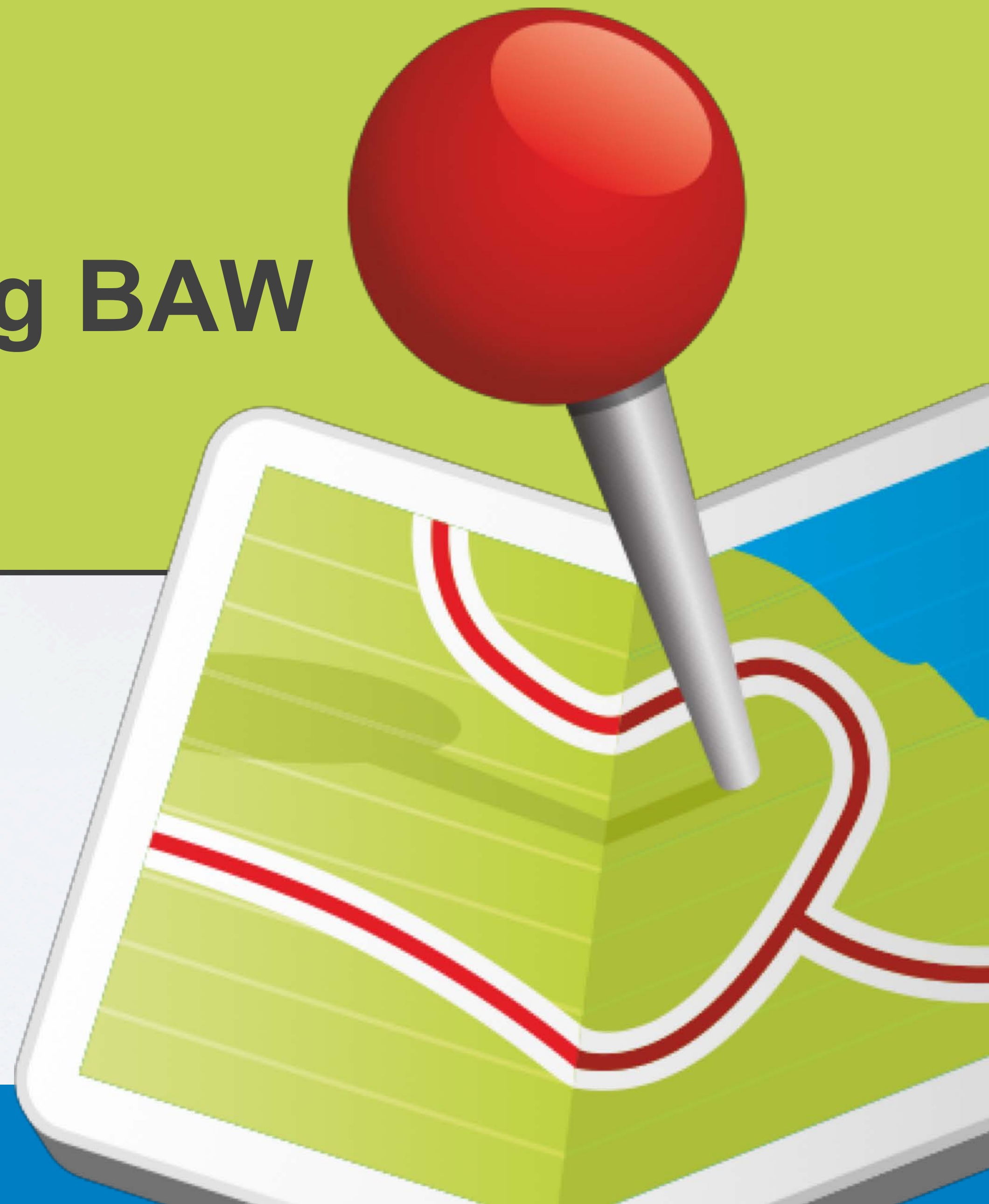
Welkom

AMBTELIJKE BIJEENKOMST
Personele kwetsbaarheid

Landelijke monitoring BAW

Utrecht, 29 maart

Inventarisatie voortgang en resultaat

Inventarisatie via webformulier

Response 100% van de regio's en drinkwaterbedrijven

Inventarisatie lastenontwikkeling

CBS en COELO

Samenwerking in de waterketen

Het landelijk kernteam samenwaw

Bert van Vijfeijken

kernteam samenwerking waterketen
namens VNG

Nieuwe thema's sinds BAW

- Klimaat
- Waterkwaliteit
- Op 31 oktober 2018 in de Stuurgroep Water aanvullende afspraken ondertekend

4 thema's

- Kansen van data en informatie
- Risico's van digitalisering, cybersecurity
- **Samenwerking in de waterketen**
- Implementatie Omgevingswet
in de waterketen

Aanvullende bestuurlijke afspraken

Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water

Samen verder met nieuwe ambities

Informatiesamenleving

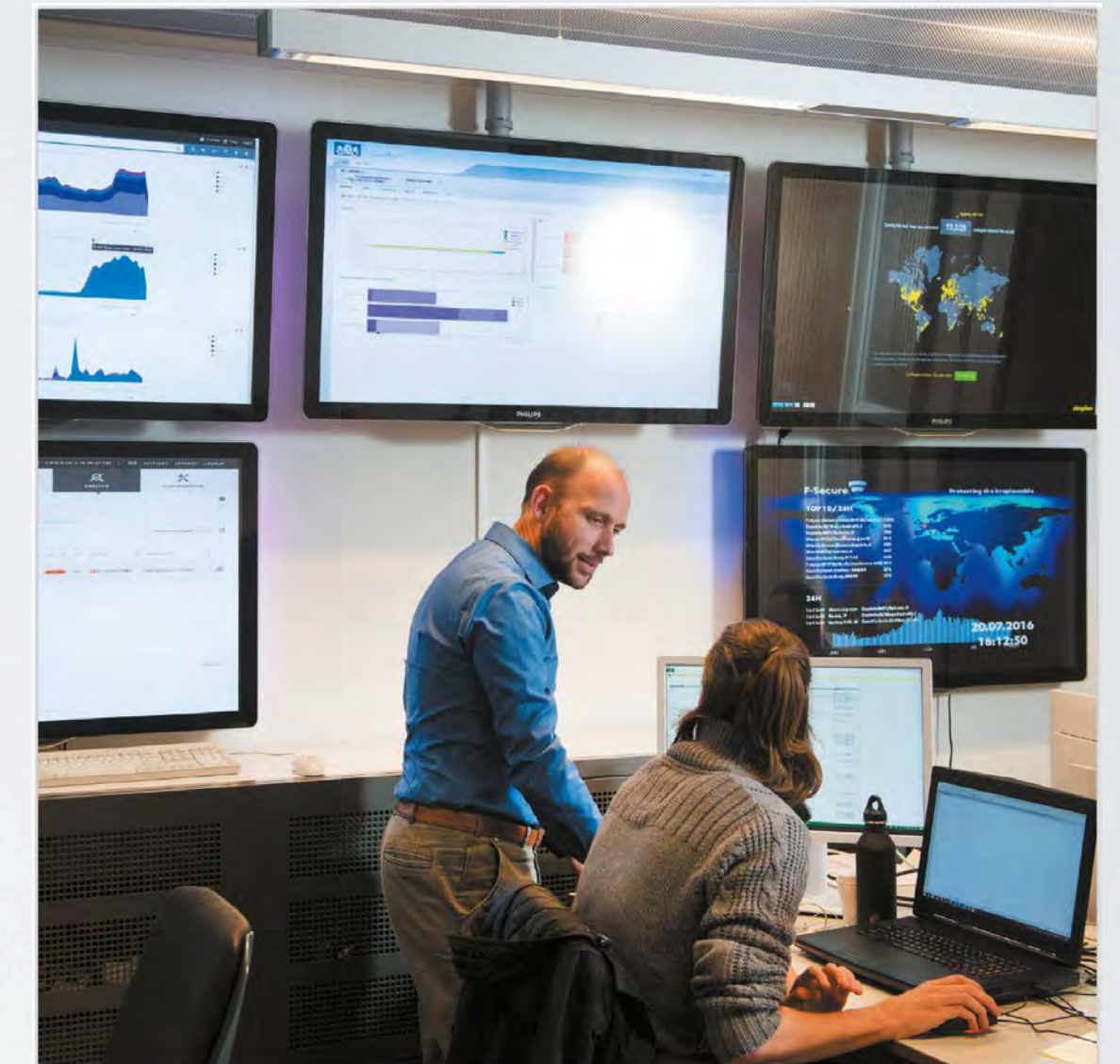
- Kennis uitwisselen: kansen en bedreigingen
- Visie op gebruik / ontsluiting data en infrastructuur
- Onderzoek samenwerking informatie- / gegevensbeheer
- Onderzoek mogelijke koppelingen

Cybersecurity

- Kennis en samenwerking
- Vitaliteitsbeoordelingen en kwetsbaarheidsanalyse
- Passende maatregelen
- Informatiebeveiliging (basisniveau + aanvullend PA)

Omgevingswet

- Invulling door gemeenten, provincies en waterschappen
- Drinkwaterbedrijven betrokken bij strategisch en operationeel grondwaterbeheer, bij effecten op bronnen en/of infrastructuur en vanwege zorgplicht drinkwater

Aanvullende bestuurlijke afspraken

Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water

Samen verder met nieuwe ambities

Waterketen

Veel BAW doelstellingen gerealiseerd, nu volgende stappen zetten

- **Personele kwetsbaarheid: onderwijs, trainees, personeel, regionale doelen**
- Kwaliteit dienstverlening: gegevensbeheer, gezamenlijk meten en monitoren, kwetsbaarheid voor overstromingen
- Belemmerende regelgeving wegnemen
- Kosten: oorspronkelijke besparingsdoelstelling behalen, gematigde tariefstijging

Aanvullende bestuurlijke afspraken

Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water

Samen verder met nieuwe ambities

Personele kwetsbaarheid

- Vanuit regio's banden met regionale opleidingsinstituten aanhalen. Waterbeheerders bieden studenten mogelijkheden voor stages en afstudeeropdrachten, zowel praktijk- als onderzoeksgericht.
- Kritische beschouwing van omvang en samenstelling personeelsbestand. Mogelijkheden bezien om vakkennis en vaardigheden te versterken
- Regionale doelstellingen formuleren op gebied van verminderen kwetsbaarheid, kwaliteit van beheer en invulling zorgplichten.

Bezoeken aan de regio's door het kernteam

Afgelegde bezoeken in september 2018

- Werkeenheid Regio Nijmegen
- Regio Achterhoek+
- Regio Winnet
- Regio Fluvius
- Regio Hoeksche Waard

Indrukken

- Wil om van elkaar te leren / kennis delen
- Betrokkenheid drinkwaterbedrijven
- Multischalig werken + groot denken, klein doen
- De wereld staat na 2020 niet stil

Einde

Kansen

Oud helpt
jong
(ervaring)

Jong helpt
oud
(innovatie)

Leerling-
plaatsen

Samenwerken

Groot
helpt
klein

Opleiding
bijscholing

Kwetsbaarheid
en kwaliteit

Belemmeringen

Financiën

Formatie

Bezuinigingen

Type mens

Watersamenwerking As50+

Harold Soffner

Watersamenwerking Regio Noordoost Brabant

Partijen

- * 266.286 inwoners
- * Oorspronkelijk BAW
- * Doelen worden gehaald
- * Via watervisie steeds meer naar ook ruimtelijke aspecten (perspectief water)
- * Klimaatbestendige inrichting is speerpunt in de gezamenlijke watervisie.
- * Werken met eigen mensen!

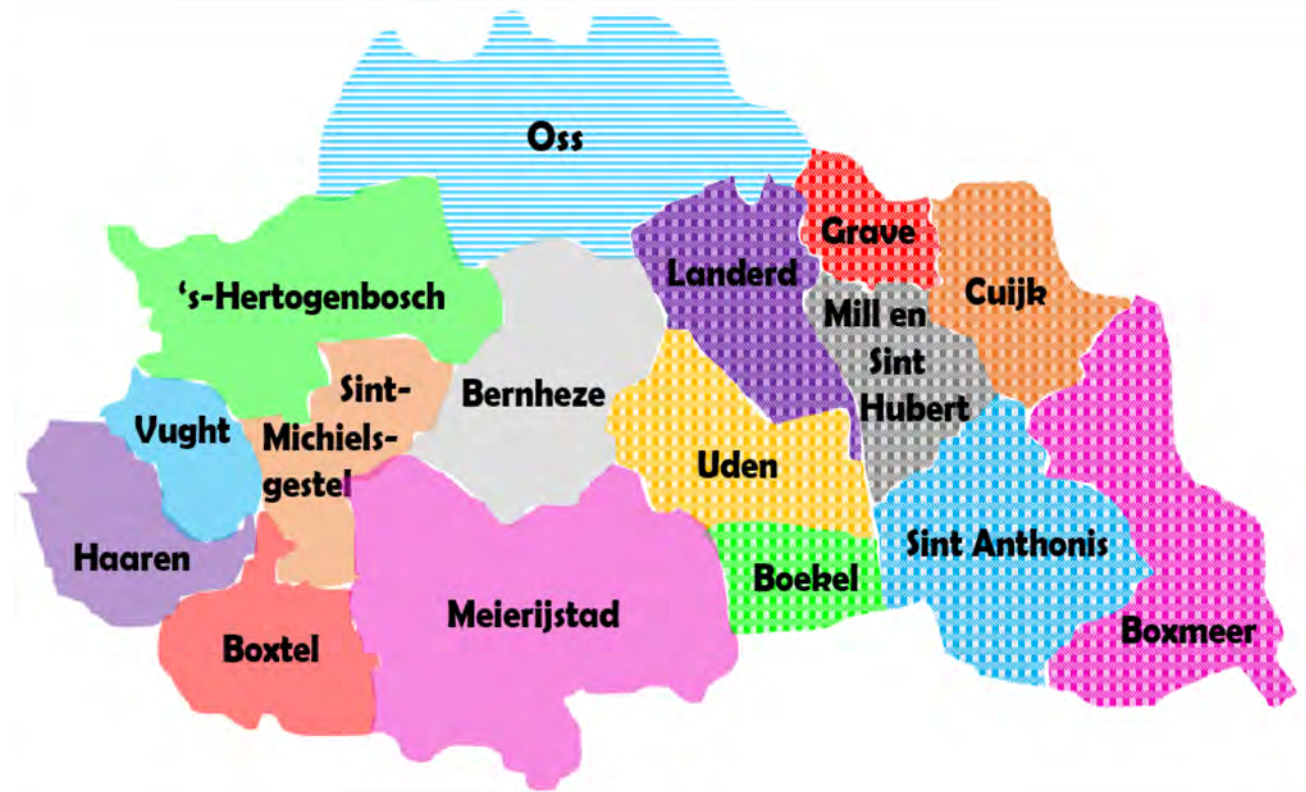
Kwetsbaarheid en Kwaliteit

- * Kwetsbaarheid is geen onderdeel van de opdracht
 - * Visie: Is keuze en verantwoordelijkheid van de individuele organisaties
 - * Niet alleen water en riolering
 - * Elkaar beconcurreren op personeel?
- * Kwaliteit
 - * Kennisdelen
 - * Gezamenlijke uitvoering
 - * Projectenlijst
 - * Gezamenlijke inkoop
 - * Evaluatie
 - * Loslaten!

Regio Noordoost Brabant

Partijen

- * De Meierij
- * As 50+
- * Land van Cuijk
- * Waterschap De Dommel
- * Waterschap Aa en Maas

- * Regio:

- * is complementair

- * Arbeidsmarkt

- * Economie

- * RO

- * Bestuurlijk prima georganiseerd

- * Prima faciliteiten

Waar staat SAZ+ voor?

- Samenwerking vanuit Nationaal Bestuursakkoord Water (apr. 2011)
- Samenwerkingsovereenkomst
 - SOK (8 maart) 2013: SAZ
 - SOK (2 april) 2015: SAZ+

“Beheer de (afval)waterketen als ware sprake van één systeem en één verantwoordelijke partij”

BOSAZ (bestuurders)

Regiegroep (bestuurders)

Kernteam (afdelingsmanagement)

Klankbordgroep (medewerkers)

Programmamanagement (1,2 fte)

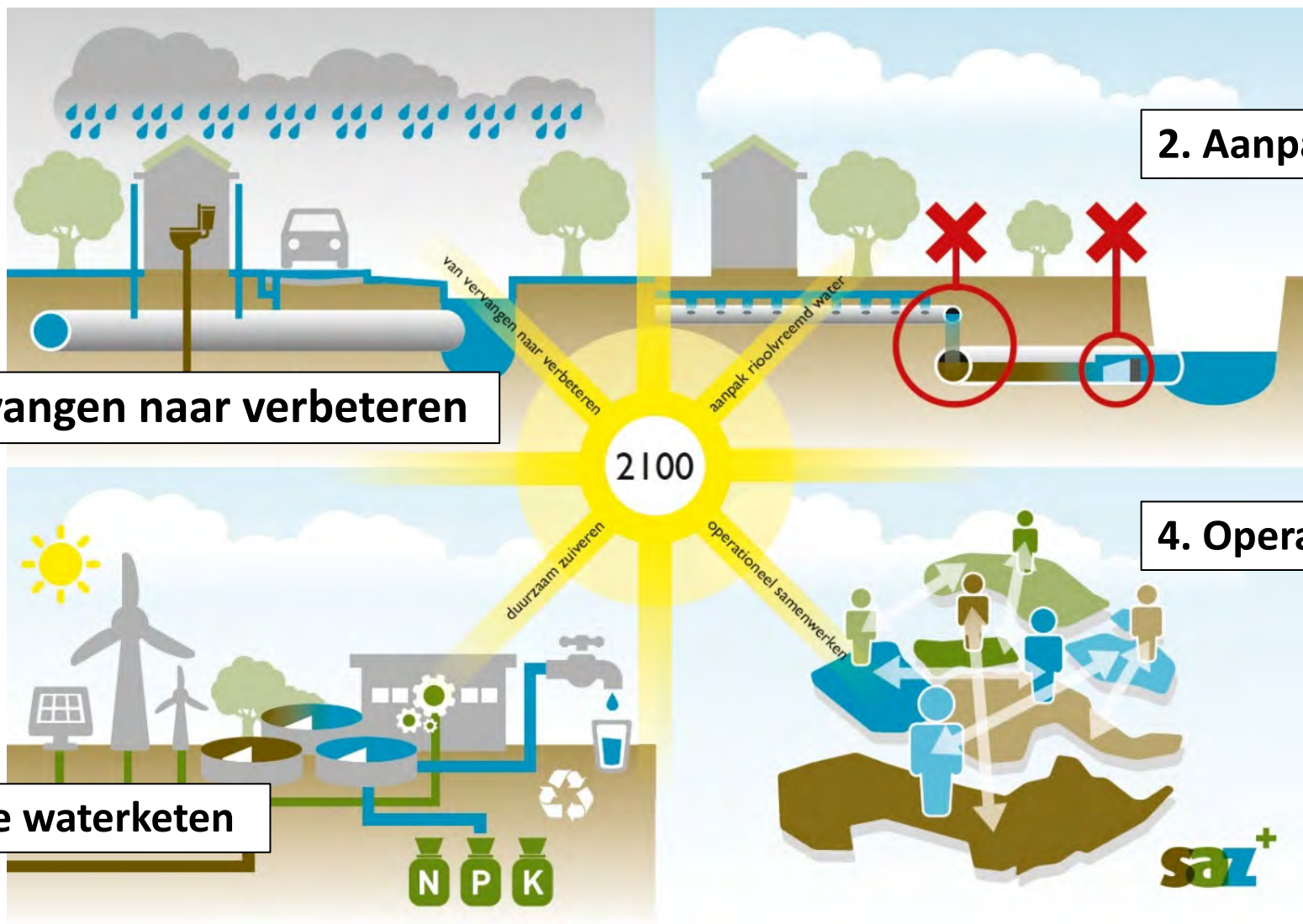
Kennisonontwikkeling

1. Van vervangen naar verbeteren

2. Aanpak rioolvreemd water

3. Duurzame waterketen

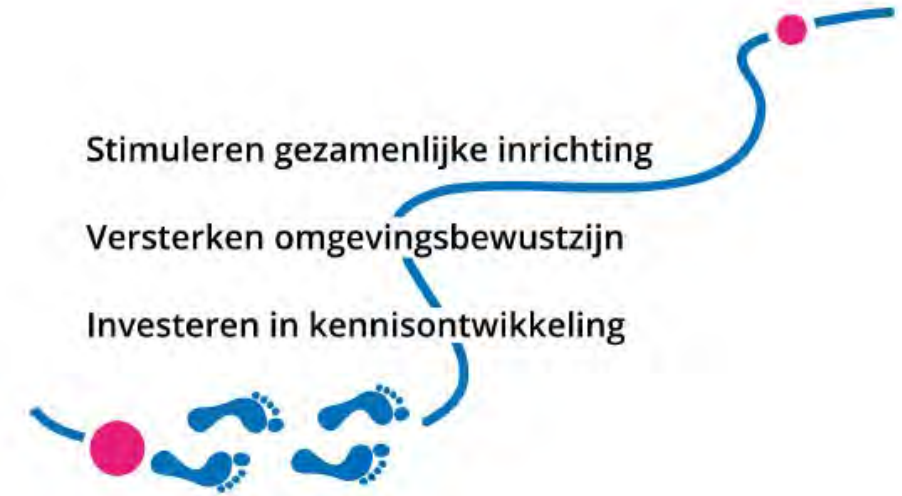
4. Operationeel samenwerken

Programma 2019 e.v.

- Doorvertalen visie Waterketen Zeeland
- Focus op:
 - Klimaatadaptatie (SWO), inrichting openbare ruimte (werk met werk)
 - Verder professionaliseren assetmanagement (HZ, functioneren (afval)waterketen)
 - Verminderen kwetsbaarheid, kennisplatform (netwerkorganisatie)

Hoe doorbreken we het patroon

Wat kan ik doen?

Tweede Kamer
DER STATEN-GENERAAL

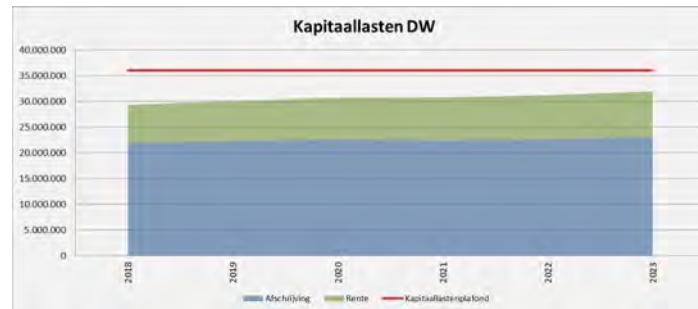

UNIE VAN
WATERSCHAPPEN

**Samenwerken
aan Water**

- **Samenwerken aan Water**
 - **Deltaprogramma Zoetwater**
 - **Financiering Waterbeheer**
 - **Coördinatie Vewin Stuurgroepen**
 - **Regionaal Bestuurlijk Overleg Kaderrichtlijn Water**
 - **NV WRK; prognose Waternet en PWN**
 - **Toekomstvisie Drinkwater -> Masterplan Drinkwater**
- Innovatieve kansen circulair in living labs
 - Netwerkbijeenkomsten sector drinkwater o.a. Groningen en Roermond
 - Zoetwaterstrategie bij droogte voor drinkwater landelijk en regionaal
 - OECD; duurzame financiering waterbeheer voor toekomst
 - Innovatieve totaalconcepten drinkwater en afvalwater

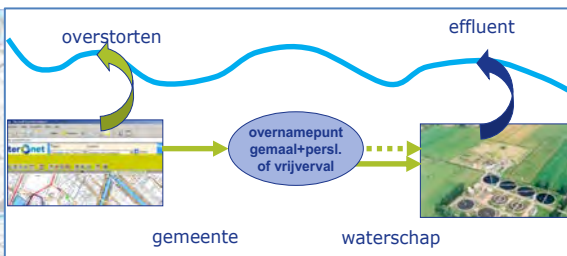
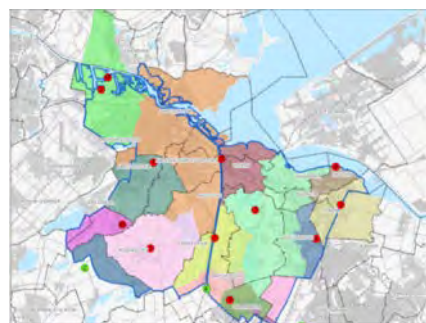

INTERNATIONAL
WATER WEEK
AMSTERDAM

Deltares
Enabling Delta Life

KWR Watercycle
Research
Institute

- **Masterplan Zuiveren: een visie 2040**
 - Nu 12 zuiveringskringen, straks....?
- **Functioneren afvalwatersystemen, lange termijnplan**

- **BOWA-Bestuurlijk Overleg Water AGV gebied**
 - 16 gemeenten
 - Vitens, PWN, Waternet
 - AGV

Bestuursakkoord Water 2011

3 K's:

kosten

Kwaliteit

kwetsbaarheid

- **Commissie vakmanschap Gemeentelijke Watertaken**
- **Internationaal Singapore, Parijs, Londen**

Nieuwe ambities.....

De stad wordt steeds voller, ontstaan van ondergrondse wereld.

Co-creatietraject met Waternet, Alliander en Gemeente Amsterdam

- Stad van de Toekomst: Havenstad
- Straat van de Toekomst: Amstelstad
- Gracht van de Toekomst: 9-straatjes

Veel ideeën en koppelkansen

Combineren van
opgaven

Slimme integrale
oplossingen
inclusief benutting
ondergrond

Peter Wassenaar teamleider

- SPP 2016
- Welke formatie hebben we nodig in de toekomst?
- Ontwikkelingen in de omgeving / organisatie
- Gevolgen voor de medewerkers?
- Goede instrumenten zoals de Academie, PBB, arbeidsmarkt communicatie, leiderschap,

= ons SPP conjunctuur bestendig?

Wat kan ik doen?

Bij twijfel terug naar de basis.

- Water moet (de goede kant op) blijven stromen
- We beschikken over uitstekende vakmensen
- We hebben veel interessant werk op alle niveaus
- Assetmanagement is een goed idee
- Maslow e.a. zijn nog steeds relevant
- Wat kan ik doen en met wie?
- Denk groot, handel klein, schaal snel op

Tijd voor actie

- Veel vakmensen praten graag en veel over hun werk (begeleider, docent)
- Jongeren hebben een snel en groot netwerk (communicatie met impact)
- Creëer samen relevante opleidingen en formatie (vraag & aanbod)
- Moderne arbeidsvoorwaarden faciliteren Maslow e.a. (hypotheek)
- Welke sponsor accepteert de hele consequentie van de topsector water?

Wat doe ik? Vooral samen!

- Stimuleer vakmensen veel over hun werk te praten als begeleider, docent
- Afgelopen periode minstens 10 / jr. studenten, trainees en promovendi begeleid door het team
- Advanced assetmanagement met Wateropleidingen en formatie voor 10 trainees met NWT
- Moderne arbeidsvoorwaarden? Kan beter, carrièreperspectief, na 3 maanden vast, durf onderscheid te maken (uitleggen)
- Onderzoek de potentie (belofte) niet alleen het cv, 65% = niet HBO/WO
- Samenwerken met veel collega's in de sector (o.a. met Nico)

Het lukt niet altijd (100%)!

Enkele voorbeelden

- Samenwerken in de sector een collega vraagt tijdelijk een projectleider. Met veel enthousiasme geregeld tot blijkt dat bewuste projectleider niet zover van huis wil werken. Jammer.
- Een trainee kiest na twee jaar voor een ingenieursbureau. Helaas voor ons. Toch zien we een positieve tweet naar het jonge netwerk.
- 5 collega's starten deeltijd HBO, 4 ronden deze ook af en 3 werken na vijf jaar nog bij WN.

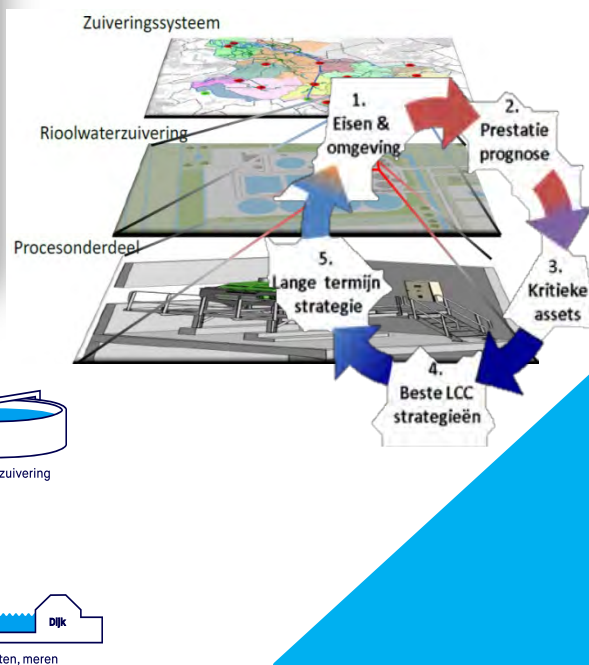
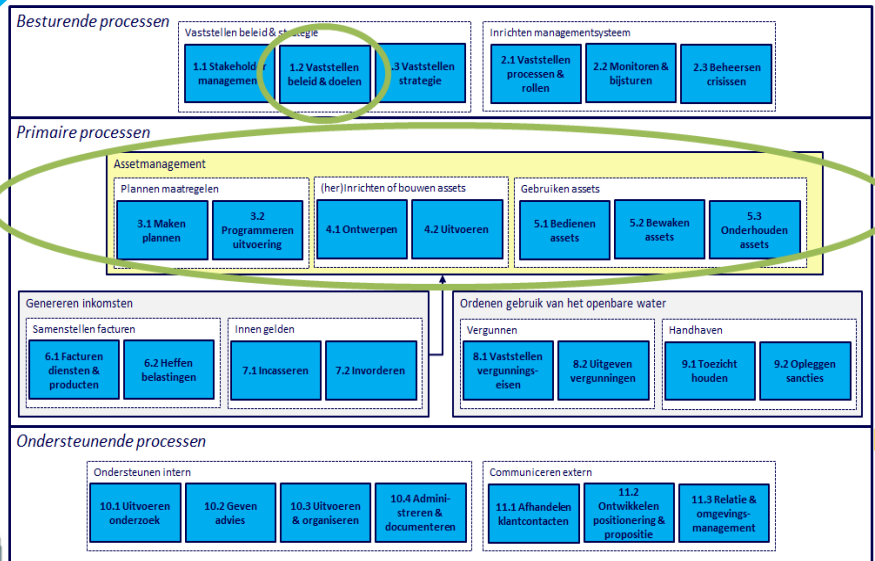
Hoe doorbreken we het patroon

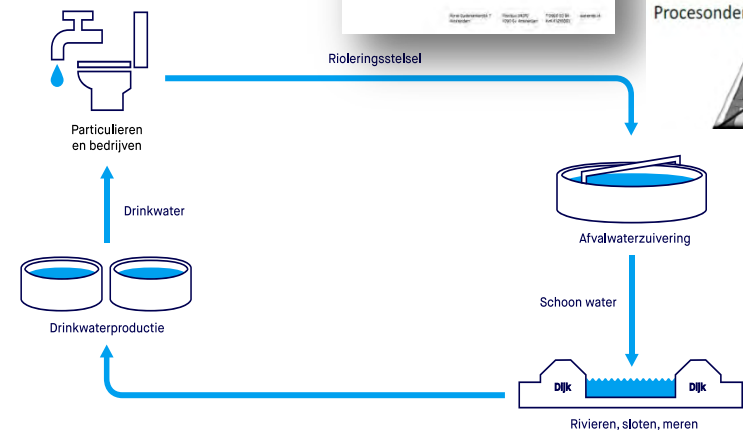

Wij bieden:
denkkracht, contextanalyses,
assetmanagement proceskennis,
lange termijn systeemvisies,
behoefte AW en DW scherp,
verbinden van strategische,
tactische en
operationele doelen
en veel energie

Wij verbeteren graag samen
de samenwerking tussen
strategie
en asset-
management

Assetmanagement
in de watersector is een
wereldwijde werkwijze.
Wij delen en verrijken onze
kennis en ervaring binnen
Waternet, maar ook regionaal,
nationaal en internationaal.
Denk aan WWn projecten,
afstudeerders,
TU Delft, CoP WaterWorX, IHE

Werken aan een nieuwe generatie

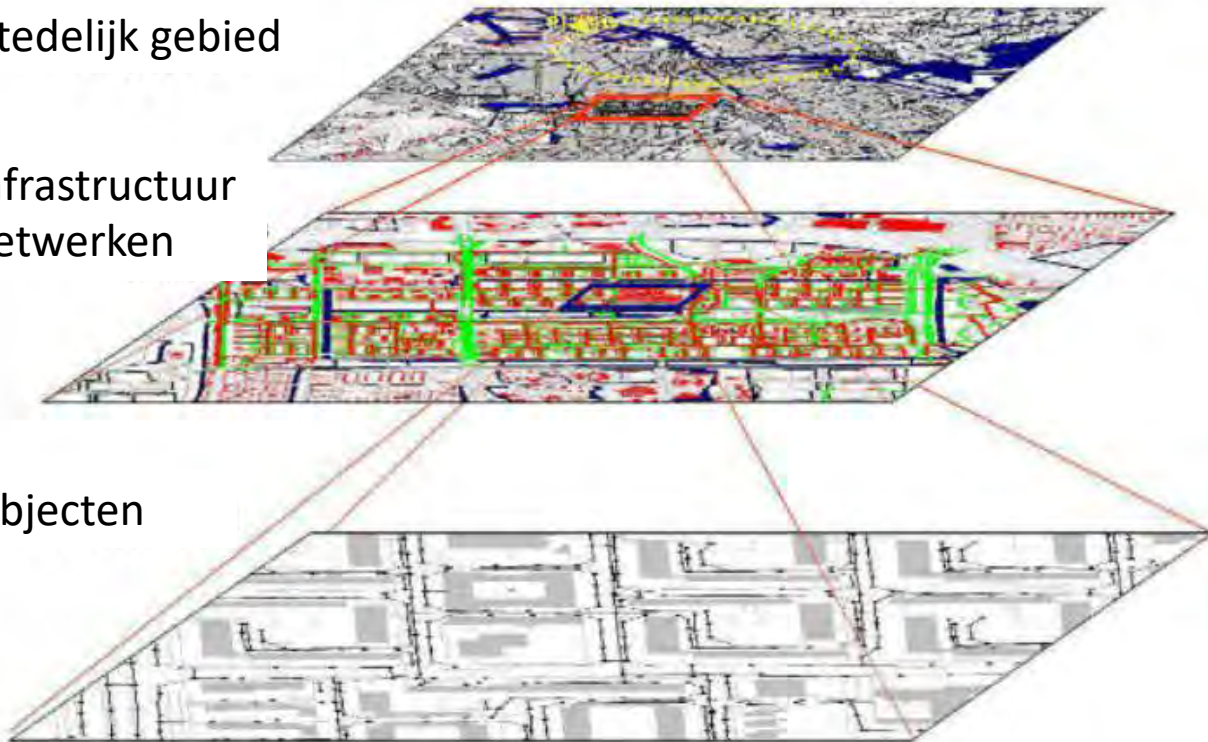
Jeroen Langeveld, TU Delft

Stedelijk water

Stedelijk gebied

Infrastructuur
netwerken

Objecten

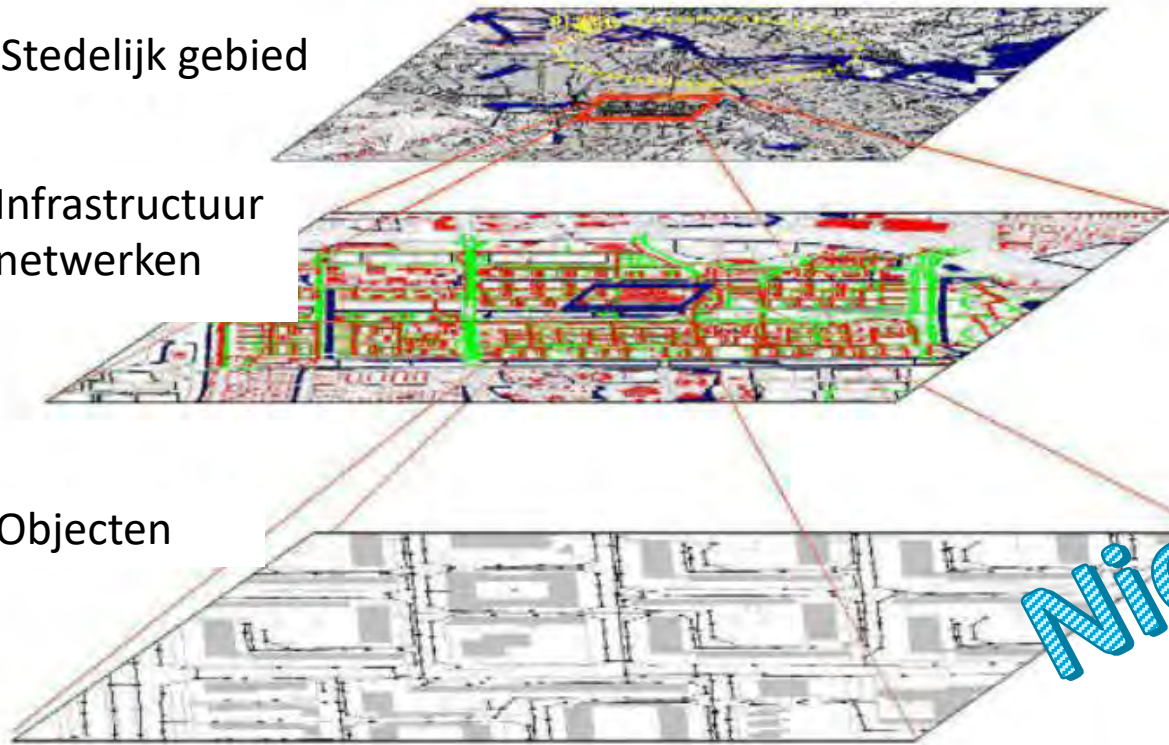

Stedelijk water: focus

Stedelijk gebied

Infrastructuur
netwerken

Objecten

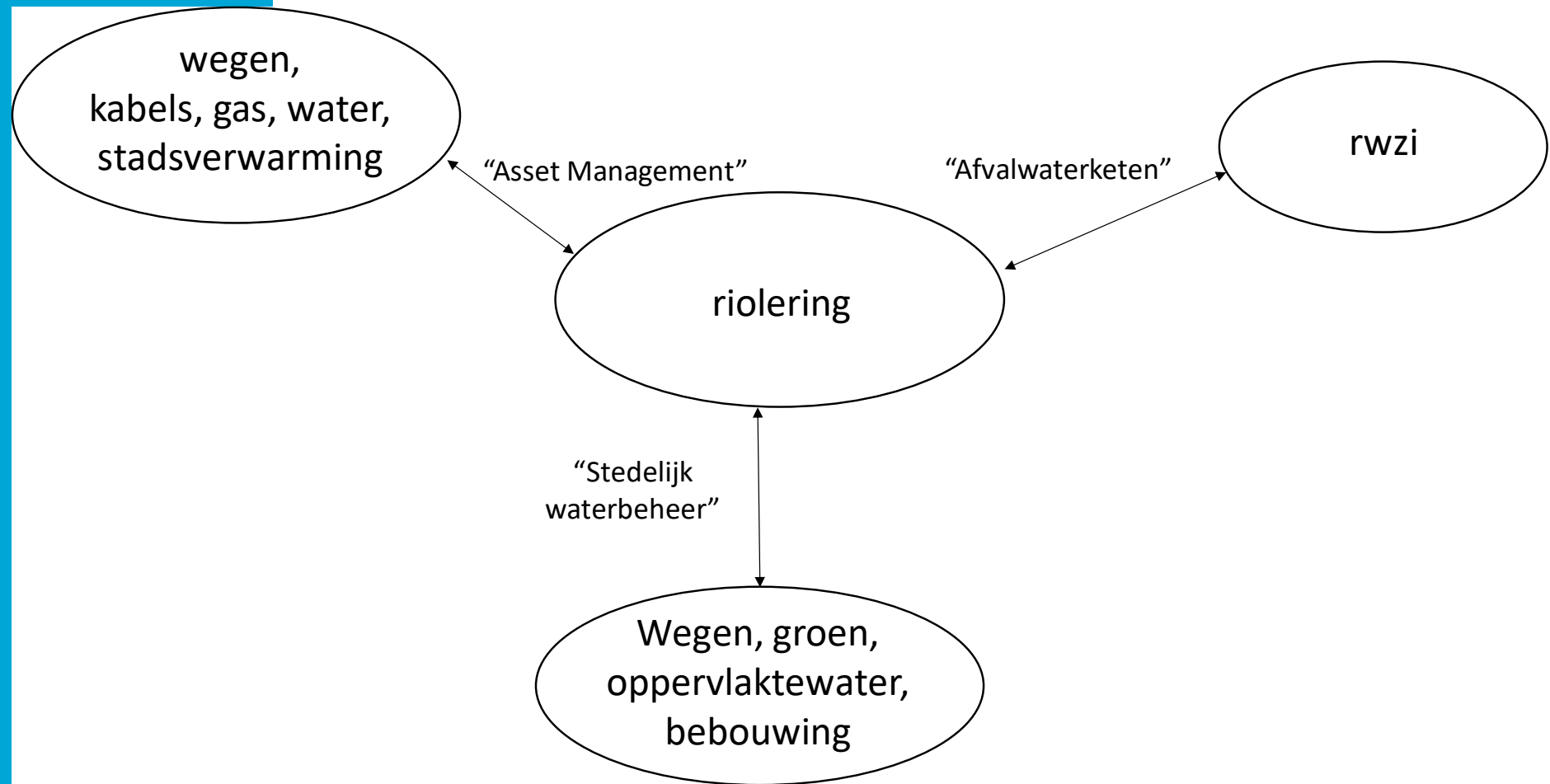

Meten,
modelleren, +
verbeterings
maatregelen

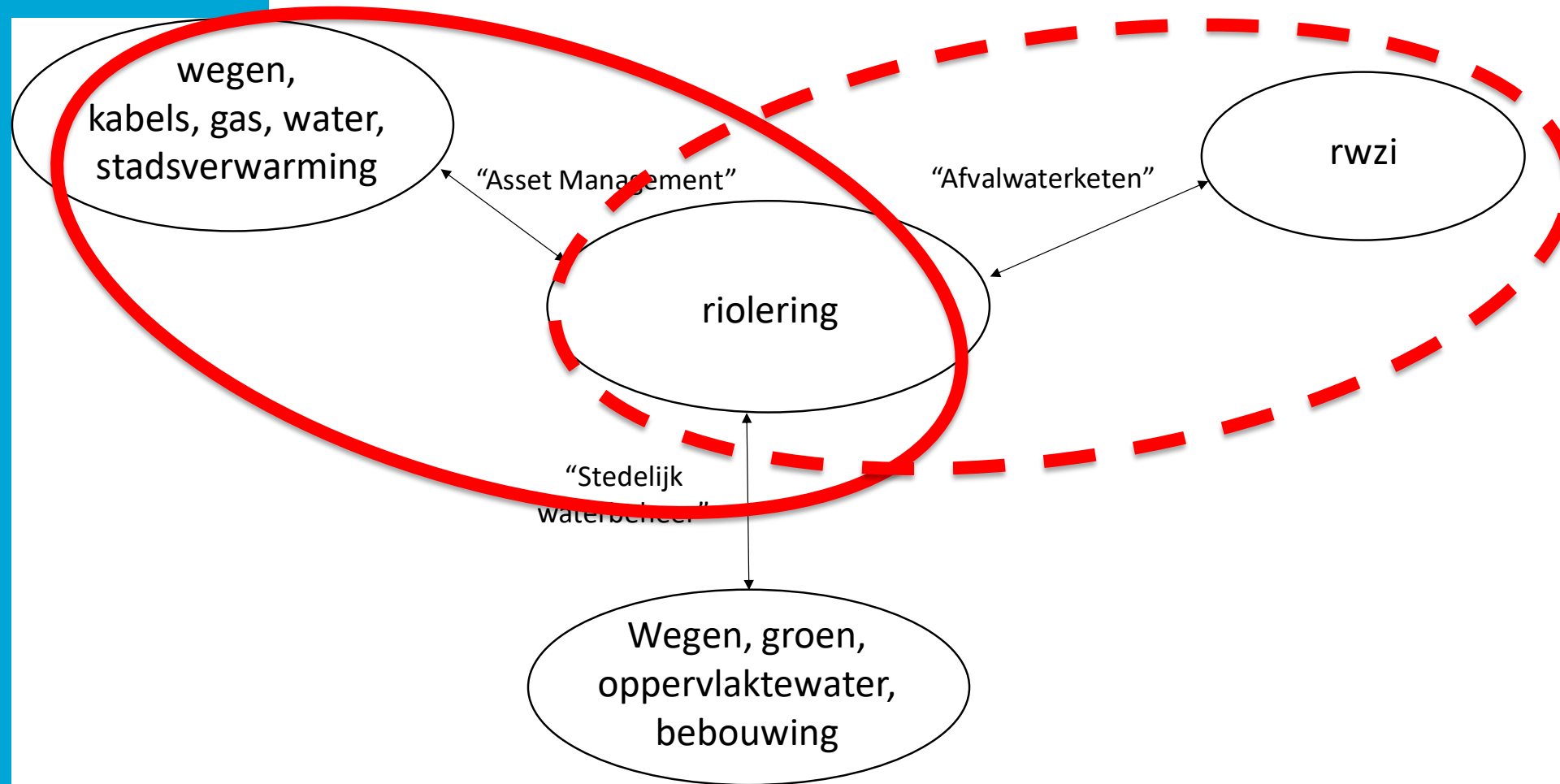
Inspectie +
vervanging

Niet genoeg met

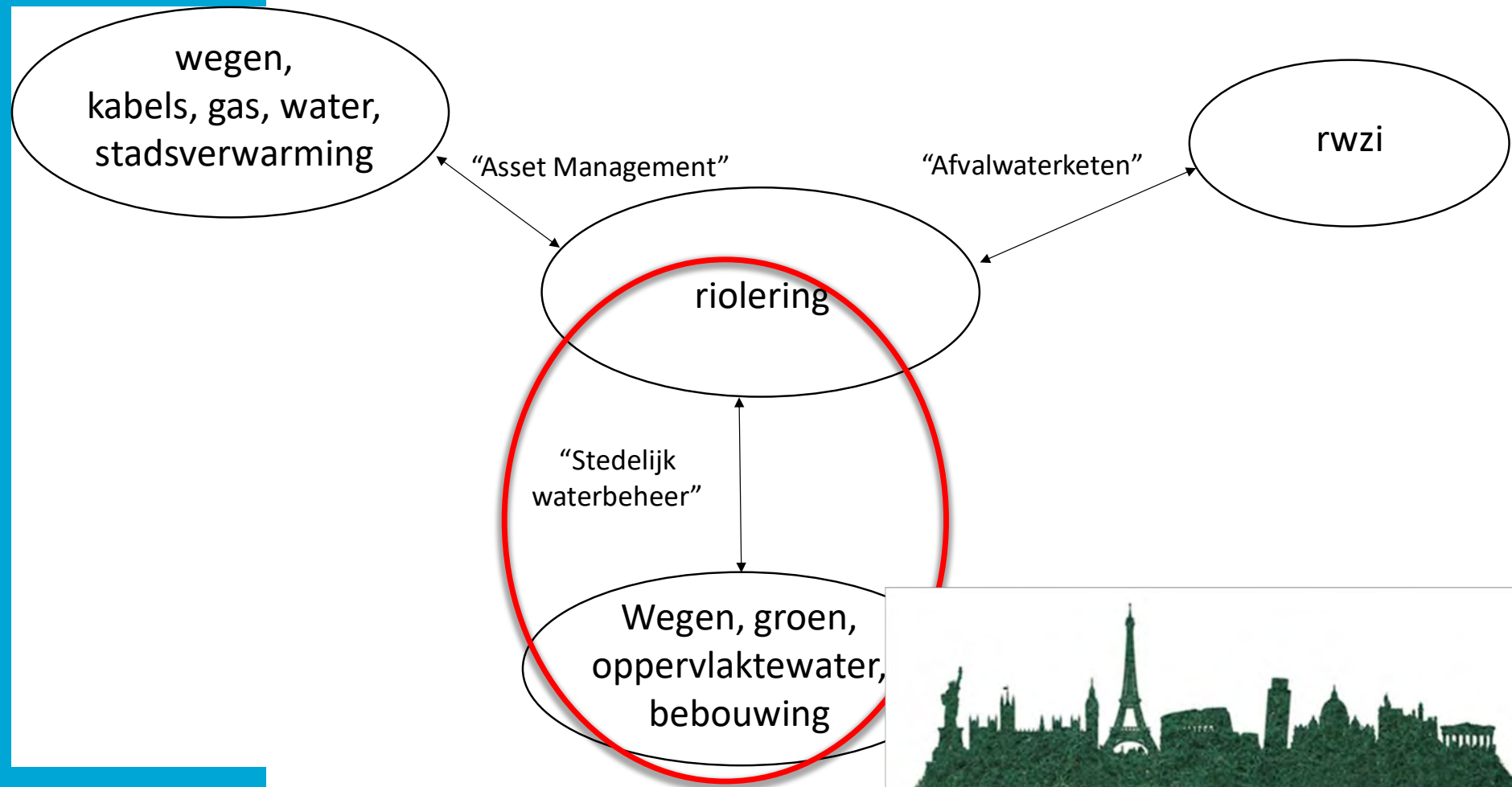
Multi-dimensioneel

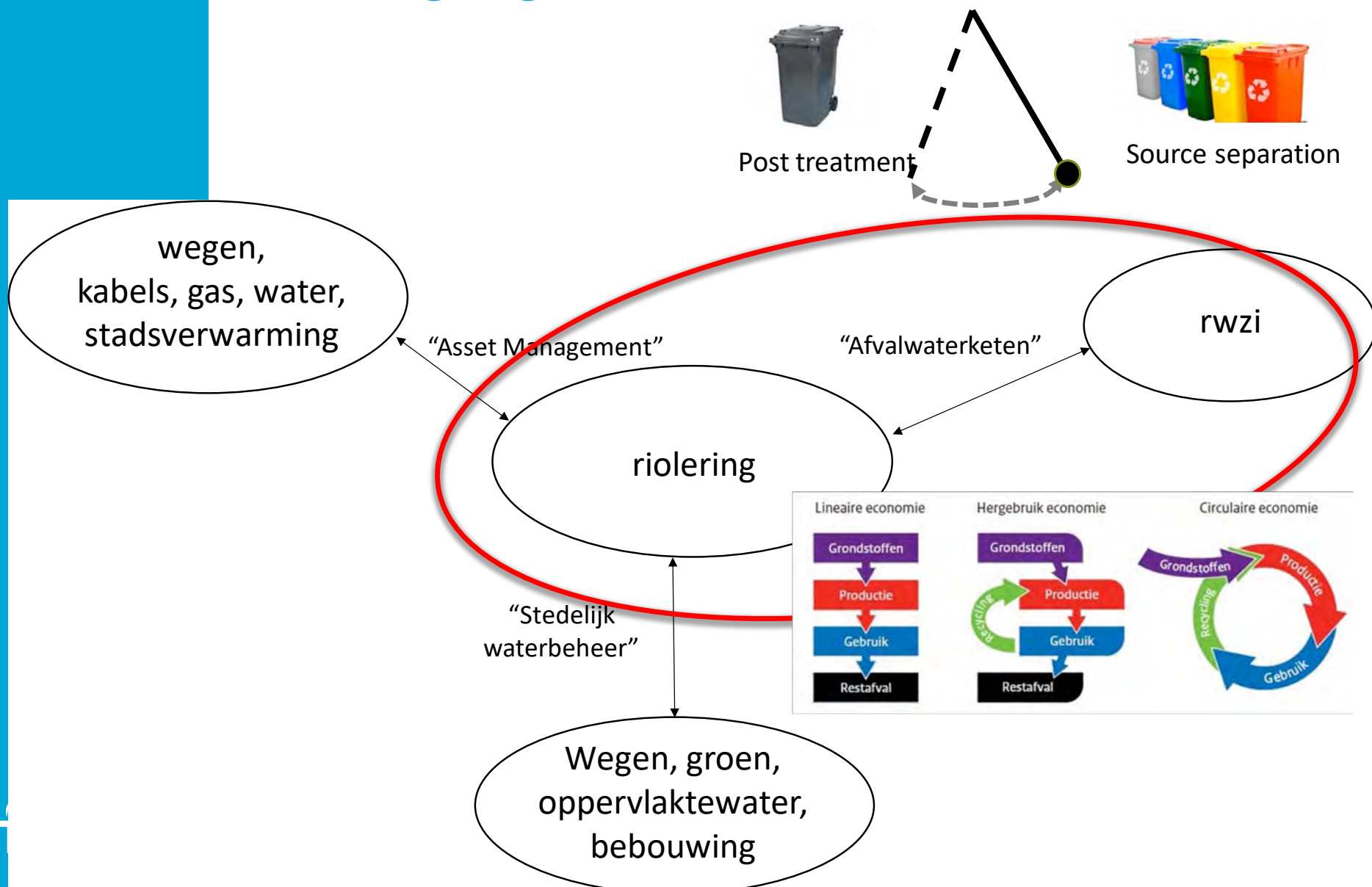
Uitdaging: Optimaal gebruik infra + kosteneffectiviteit

Uitdaging: Klimaat verandering

Uitdaging: duurzaamheid

Kwetsbaarheid verminderen:

- 2 richtingen:
 - Nieuwe mensen opleiden
 - Kennisniveau sector vergroten
- Voorbeeld kennisprogramma Urban Drainage

Kennisprogramma Urban Drainage

water**net**

Gemeente Breda

Organisatie kennisprogramma

- 3 niveaus samenwerking:
 - Programmaraad
 - Begeleidingscommissies/klankbordgroepen
 - Faciliteren (praktijk-)onderzoek

8 jaar kennisprogramma

- Stroom onderzoeksresultaten
- 1e lichting promovendi gepromoveerd
- 2^e lichting onderweg
- Steeds meer afstudeerders
- Toename spin-off naar HBO

Routes nieuwe mensen

- Reguliere afstudeerders – MSc
 - Promovendi - PhD
 - Nieuw: PdEng
 - HBO-BSc
-
- Studieopdrachten middelbare scholen: dilemmabox

Kennisdeling

- Klankbordgroepen
- Publicaties via RIONED (NL bladen moeilijk)
- Wetenschappelijke publicaties
- Presentaties symposia/minicursussen (staat onder druk)

Wat kan de sector doen?

- Afstudeerders banen aanbieden
- Stage/afstudeerplekken aanbieden
- Deelname klankbordgroepen
- Zorgen voor meer ruimte voor kennisverzameling
- Blijven steunen kennisprogramma

Kennis op Peil?

Vakgebied Riolering, Stedelijk water & klimaat

Ingrid Schroders

Even voorstellen

Ingrid Schroders

Opleidingsmanager waterketen & watersysteem

Wateropleidingen

- Opgericht voor en door de watersector
- Doel kennis in watersector op peil houden
- Doelgroep: de werkende professional

**WATER
OPLEIDINGEN**

Inhoudsopgave

- Branchestandaard
- Kwetsbaarheid in beeld
- Maatwerk & Traineeship
- Nieuw cursusaanbod

Branchestandaard Gemeentelijk Watertaken

- Stichting Rioned: Kennis op peil?
- Branchestandaard:
 - activiteit
 - kennis & competenties
 - rollen
- 12 kennisgebieden

Kwetsbaarheid in beeld

- Toepassing Branchestandaard bij 150 organisaties
- **Kennisscan** (60 vragen)
- Totaaloverzicht per afdeling/organisatie input voor management

Wat ziet Wateropleidingen

- Dimensioneren in brede zin is zwak
- Kennis is verdeeld in de organisatie, regio
- Tijd voor opleiding?

Maatwerk & Traineeship

- Platform Vallei en Eem
 - Dimensioneren
 - Start groep 3: meld je aan!
- Gemeente Neder Betuwe
 - ambities samen realiseren;
 - integrale aanpak vanuit de organisaties
- Traineeship Stedelijk water
 - 2,5 jr werken en opleiden

Werkveldcommissie

- Afstemming Branchestandaard en Basisopl Riolering
- Kennisscan
- Nieuw cursusaanbod
- Actualisatie en uitbreiding Branchestandaard

Nieuw Cursusaanbod Klimaatadaptatie

4 cursussen

- Klimaatscenario's: denken we klimaatproof
- Klimaatadaptatie in de stad
- Samen klimaatambities realiseren
- Rekenen aan klimaatadaptatie

- Proeve van bekwaamheid (in ontwikkeling)

Andere vakgebieden

Vakmanschap vanuit de sector

- Drinkwater: Persoonscertificering
- Rioleringsinspectie: Persoonscertificering
- Afvalwaterzuivering: mbo traject
- Drinkwater: mbo traject
- Creditpoints ??
- NLQF ??

Toepassing branchestandaard gemeentelijke watertaken in BOWA regio

29 maart 2019
Nico Altorf

Inhoud van de presentatie

- Voorstellen
- Waarom het toepassen van de branchestandaard?
- Resultaten
- Vervolg

Voorstellen

- Nico Altorf, hoofd Centrale Beheertaken van de gemeenten Amstelveen en Aalsmeer en tevens voorzitter van het ambtelijk leidend team van het BOWA;
- BOWA = Bestuurlijk Overleg Water Amstel, Gooi en Vecht
- ISARIZ = intergemeentelijke Samenwerking Rioleringszorg AGV
- 4 themagroepen (klimaatadaptatie, duurzaamheid, assetmanagement en organisatie & kwetsbaarheid)

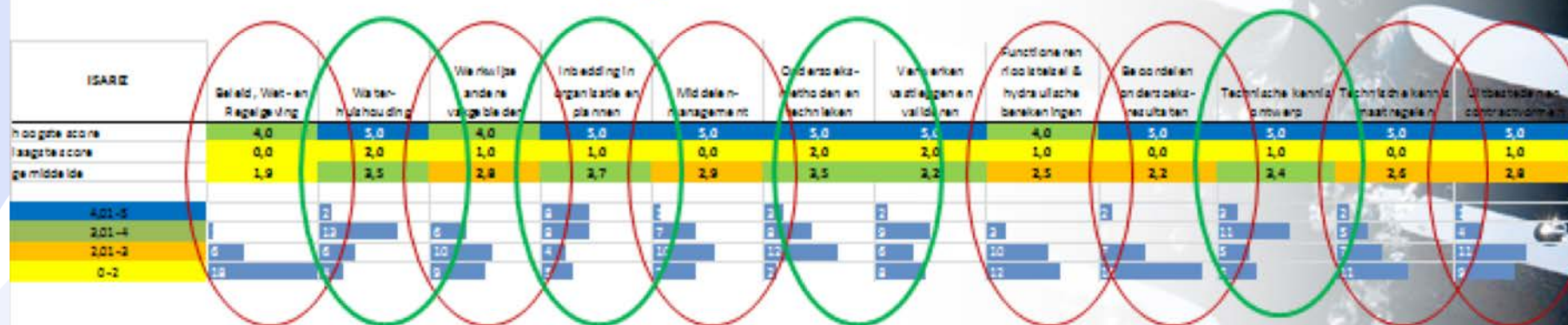
Waarom de branchestandaard van Rioned?

‘Een scherpe analyse van het kennisniveau op het gebied van watertaken in de regio’

- Aan de hand van 60 vragen zijn specialisten watertaken bevraagd;
- Resultaat: een foto van het kennisniveau (waar hebben we witte vlekken?)
- De uitdaging is: wat te doen met de resultaten? hoe kunnen we elkaar helpen?
- Optioneel was stap 2: gewenste competenties versus aanwezige competenties;

Resultaat Kennisscan

- 25 deelnemers van 10 gemeenten
- Resultaten individueel teruggekoppeld
- Presentatie anoniem op gemeenteniveau

Hoe mobiel is die kennis?

ISARIZ	Beleid, Wet- en Regelgeving	Water-huishouding	Werkwijze andere vakgebieden	Inbedding in organisatie en plannen	Middelen-management	Onderzoeks-methoden en technieken	Verwerken vastleggen en valideren	Functioneren rioolstelsel & hydraulische berekeningen	Beoordelen onderzoeks-resultaten	Technische kennis ontwerp	Technische kennis maatregelen	Uitbesteden en contractvormen
A	1,0	3,0	2,0	3,0	4,0	5,0	4,0	1,0	2,0	4,0	2,0	3,0
B	1,5	3,5	3,3	4,0	3,8	2,8	3,5	3,0	3,0	4,3	1,5	3,8
C	2,5	3,8	3,0	4,0	2,0	4,0	3,3	2,8	1,8	3,8	3,0	3,3
D	2,0	4,0	2,0	4,0	4,0	3,0	2,0	2,0	2,0	3,0	0,0	3,0
E	2,5	4,0	3,0	5,0	2,5	4,0	3,0	1,5	1,5	2,5	2,0	2,5
F	3,0	4,0	2,0	5,0	4,5	4,5	3,0	2,5	2,5	4,0	3,5	2,0
G	1,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,2	3,2	2,7	1,5	3,2	2,8	2,2
H	1,5	3,5	3,0	4,0	1,0	3,0	3,5	2,5	2,0	1,5	4,5	3,5
K	2,5	4,5	2,5	3,0	2,5	3,5	3,5	2,0	4,0	4,0	3,0	2,0
L	3,0	2,0	3,0	2,0	3,0	3,0	2,0	3,0	3,0	2,0	3,0	3,0
ISARIZ	Beleid, Wet- en Regelgeving	Water-huishouding	Werkwijze andere vakgebieden	Inbedding in organisatie en plannen	Middelen-management	Onderzoeks-methoden en technieken	Verwerken vastleggen en valideren	Functioneren rioolstelsel & hydraulische berekeningen	Beoordelen onderzoeks-resultaten	Technische kennis ontwerp	Technische kennis maatregelen	Uitbesteden en contractvormen
hoogste score	4,0	5,0	4,0	5,0	5,0	5,0	5,0	4,0	5,0	5,0	5,0	5,0
laagste score	0,0	2,0	1,0	1,0	0,0	2,0	2,0	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0
gemiddelde	1,9	3,5	2,8	3,7	2,9	3,5	3,2	2,5	2,2	3,4	2,6	2,8
4,01-5		2		8	1	3	2		2	3	2	1
3,01-4	1	13	6	8	7	8	9	3		11	5	4
2,01-3	6	6	10	4	10	12	6	10	7	5	7	11
0-2	18	4	9	5	7	2	8	12	16	6	11	9

Competenties

Wat is nodig volgens deelnemers?

	Rollen				
	beleidsmedewerker	beheerder	ontwerper	toezichthouder	databasebeheerder
probleemanalytisch					
creativiteit					
visie					
organisatiesensitiviteit					
omgevingsbewustzijn					
samenwerken					
overtuigingskracht/vasthoudendheid					
flexibiliteit					
ondernemingszin					
omgaan met details/kwaliteitsgericht					
plannen en organiseren					
resultaatgericht/voortgangscntrole					

Welke competenties herkennen we?

Analyse

- Aantal fte bij aantal gemeenten te laag
- Benodigde kennis niet overal aanwezig. Vooral beoordelen en hydraulische berekeningen zorgelijk
- Kennis bij beperkt aantal personen aanwezig: kwetsbaar
- Waan van de dag staat competentieontwikkeling in de weg

Aanbevelingen

- Formuleer gezamenlijke ambitie over invulling watertaken
- Organiseer activiteiten om elkaar beter te leren kennen (tijd reserveren!)
- Maak kennis bespreekbaar en breid kennis uit
- Gebruik ISARIZ om kennis te delen (tijd reserveren!)
- Versterk formatie gezamenlijk of zet specialisten breed in
- Maak ruimte voor competentieontwikkeling

Ambitiedocument BOWA

De hoofdambitie voor het thema Kwetsbaarheid en organisatie

- BOWA partners kunnen gebruik maken van elkaars sterke punten.
- Dat vergroot innovatieve slagkracht en vermindert kwetsbaarheid.
- BOWA partners actief inzetten om jongeren voor vakgebied te winnen.
- Basis voor elke organisatie = minimaal regie kunnen voeren.

Vragen - opgaven

- Instemmen met branchestandaard door managers
- Ambitie = minimaal regie
- Beheerder:
 - basiskennis eigen systeem
 - Basisgegevens op orde
 - meten en monitoren
 - Maak kennis bespreekbaar en breid kennis uit
- Minimale formatieomvang
- Organiseren meten en monitoren
- Assetmanagement op orde

Het vervolg

“Hoe zorgen we ervoor de juiste kennis en competenties in huis te hebben om de gemeentelijke watertaken naar behoren te kunnen blijven uitvoeren?”

“En als we die niet allemaal zelfstandig in huis hebben, hoe kunnen we dat in de regionale samenwerking oplossen?”